

**Տ. ՏԱԹԵՎ ԱՐՔԵՂԻՍԿՈՂՈՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
ԱՐՏԱՔՍՄԱՆ ԿԻՐԱԿԻՒՆ
ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ**

(29 փետրվարի 2004 թ.)

*«Որ զդատությանն պրդոյն ճաշակն,
որով մեռար արդարությանն պահելով
քո քառասունայ, փոխեցէր ի բաղքազոյն
օրինաց քոց ճաշակումն: Աղաչեմք, արբո մեզ,
Տէր, զուրախարար սիրոյ քո զբաժակն»:
(Շարակեց)*

Նոգևոր եղբայրներ, քույրեր, հարազատներ,

Աղոթանվեր և հավաքավոր կյանքի այս փորձառությունն եկած բառերով այսօրվան շարականը մեզի կարծես լավագույն կերպով կբացատրեն, թե ինչո՞ւ մենք քառասուն օր պահք պետք է պահենք, ինչո՞ւ քառասուն օր որոշ սննդանյութերն պետք է զրկվինք և մանավանդ ի՞նչ է պահեցողության հիմնարար ուժը և կարողությունը: Ի վերջո մարդիկ հաճախ ինձի կըսեն. «Մեր կերածը ինչ է այս օրերուն, մեր ստացած սնունդը ինչ է այս օրերուն, որ Եկեղեցին մեզմե կպահանջե, որ հիսուն օրեր շարունակ մենք ջանանք սնանիլ այնպիսի սննդանյութերով՝ բանջարեղենով, խոտերով, որոնք չկան այս ցուրտ եղանակին և կամ այնքան թանկ են»:

Միևիկենք, երբեք պահեցողությունը միայն ուրելիքի հետ կապված չէ. պահեցողությունը մեր հոգևոր կեցվածքին, մեր բարոյական անձնավորության անձնավորությունն է, և եթե կուզեք՝ մեր Եկեղեցվո հասկացողությամբ աստվածադիր, աստվածահասարար և Աստծո կողմե կիրարկված աստվածային բացարձակ օրենք է: Աստված ո՛չ միայն ըսավ՝ պահք պետք է պահել, երբ դրախտը ստեղծեց և այնպեղ դրավ ծառը և մեր նախահայրերուն պատվիրեց չուրել անկե, այլ նաև Ինքը կատարեց այդ օրենքը, երբ Իր առաքելության սկսելեն քառասուն օրեր առաջ անապատ գնաց, պահք պահելու փոխարեն ծոմ պահեց:

Աստվածային այդ հնազանդության կականարկե մեր շարականագիրը, երբ կըսե. «Տեր, մեր նախահայրերը կերան, չինազանդեցան Աստծուն, կերան այդ պտուղը: Մենք արդար և աստվածաշեն և աստվածային բարի, արդար նկարագրով կյանքին համար մեռանք: Բայց Դուս ինչ ըրիր, Քրիստոս Աստված՝ Փրկիչ մեր: Գացիր, պահքը պահեցիր և Աստծո պատվիրաններուն ամենաբաղցր ճաշակը տվիր: Երբ մենք անհնազանդ գրավեցանք, մեռանք դառնությունն նույն այն կյանքին, որ Աստծո հանդեպ անհնազանդ, ապստամբ կյանքն է, Աստծո մերժումն է, Աստծոմե հեռացումն է: Բայց Դուս երբ Աստծո պատվիրաններուն հնազանդեցար, պատվիրանները ճաշակեցիր, անոնց բաղքությամբ, անոնց

բույրին և համին մեջեն մեզի հավիտենական կյանքը փվիր: Եվ արդ, կաղաչենք Քեզ, այնպես մը մեզի խմցուր Քո սիրտ բաժակեն, որ այլևս մենք Աստուծո մեջ հասարար, կանգուն և ապահով մնանք»:

Ուստի եկեք միասին մտածենք, որ այս բարեպաշտական զգացումը այս օրերուն մենք ինչպե՞ս և ինչո՞վ պիտի թարգմանենք մեր ապաշխարության կյանքի մեջ քառասուն օրերու այս ընթացքին: Ի՞նչ պիտի ընեն Եկեղեցվո յուրաքանչյուր փորձառու անդամը՝ նրիտասարդը կամ երեխան, երբ Եկեղեցի պիտի գա և Աստուծո պիտի ուղղն իր խոսքը կամ իր հայացքը: Տեսեք, վարագույրը փակ է եկեղեցվո՝ մեզի զգացնելու, որ մենք Աստուծոմե հեռու ենք, ինչպե՞ս մենք գործնական քայլերով Աստուծո կրնանք մոտենալ:

Առաջին՝ ինքնագսպում: Մարդիկ կսխալին, երբ իրենք գիրենք չեն կրնար զսպել: Եթե մենք մեր ներքին ցանկությունները չզսպենք, կդառնանք անբարո մարդիկ, եթե աշխարհին մեզի եկած ֆիզիկական հրապույրները մենք չզսպենք, կդառնանք այնպիսի ազատ մարդիկ, որ արդար, խաղաղ, հանգիստ կյանքը ո՛չ միայն մեզի համար կզլանանք, այլև կզլանանք ընդհանրապես հասարակության համար: Աստուծո մարդը ստեղծել է իշխանությանը: Մարդ կսխալի, երբ այդ իշխանությունը կգործածեն ուրիշին համար: Ամեն բանն առաջ մարդը այդ իշխանությունը ինք իր վրա պիտի տարածն: Այն մարդը, որ չի կրնա ինքզինքին զսպել, ինքզինքը ի կարգ հրավիրել, այդ մարդը իրավունք չունի ուրիշներուն հրավեր տալու:

Աստուծո փված իշխանությունը ներքին կարգապահությունը, մեր անձնավորության ներքին կառուցվածքը ամուր և հասարար պահելու միակ ձևն է: Եթե ինքզինքնին զսպելին մեր նախահայրերը, եթե մերժեին սատրանային առաջարկներուն և հրավերին, որ օձի ճամփով ներկայացավ, Աստուծո պարավիրանին մեջ հասարար մնային, չպիտի սխալեին: Եթե կուգեք որևէ մեկ արդար, որևէ մեկ ճշմարիտ կյանքի մեջ ապահով, հասարար մնալ, դուք ինքզինքնիդ պիտի զսպեք, սիրելի բույրեր և եղբայրներ: Կյանքի մեջ ամենամեծ գործերը ինքնագսպումով, կենտրոնացումով կիրագործվին: Եվ այդ է այսօրվան մեր շարականագիր վարդապետին առաջին աղոթքը:

Թող Հայոց Եկեղեցվո զավակները ինքնագուստ և ինքզինքնին որոշ կարգավոր կյանքի և պարավիրանապահ կյանքի մեջ պահեն, որպեսզի կարենան իրենք Աստուծո պարավիրաններուն ուրախության բաժակը վայելել և հասնել անոր:

Երկրորդ՝ մեզի հսրակ թելադրանքը մեր Եկեղեցվո մեկ վարդապետին աղոթքեն եկած, ան է, որ ուրելիքեն, խմելիքեն, հաճույքներեն մի պահ հեռու մնալով՝ մենք կենտրոնանանք Աստուծո ճանչնալու և Աստուծո պարավիրանները իմանալու, ուսանելու և հասկնալու մեր կարևոր պարականության մեջ:

Մենք այսօր կշվարհենք մեր կյանքի մեջ, որովհետև չենք գիտեր, թե Աստուծո ի՞նչ կըսեն, Աստուծո մեզմե ի՞նչ կպահանջեն: Պարահավանորեն ստեղծված կյանքի մեջ մտած մարդիկ չենք մենք: Աստուծո Ինք ըլլալով փիեզերքի այս ստեղծիչը, Ինքը գիտն այս համակարգին ամեն մեկ փոքր, թե մեծ օրենքը, Ինքն է, որ մարդիկը կորկեն, որպեսզի Իր համակարգը աշխարհի բարվոք, լավ և արդար վիճակին մեջ, Ինքն է, որ Իր պարավիրաններուն փվածությամբ կուգեն լուսավորել մեր սիրտը, մեր միտքը և հոգին, որպեսզի կարենանք լավ,

իրական մասնակցություն բերել այս աշխարհի մեջ Աստուծո առաքելությունը, Աստուծո սկսած գործը շարունակելու:

Մեր կյանքերը մեր գործերը փնտրինելու համար չեն, մեր կյանքերը Աստված փված է մեզի, որպեսզի Իր գործը, Իր արդարությունը, Իր սերը, Իր խաղաղությունը այս աշխարհին վրա փարածվի, աշխարհը մնա նույն մաքուր, այն առողջ միջավայրը, որուն մեջ մարդիկ իրենց բոլոր կարիքները, բոլոր ուրախությունները և ամեն փեսակի ձեռնարկները հաջողացնեն: Բայց առանց Աստուծո միջոցը կարդալու, առանց Աստուծո ծրագիրը այս աշխարհին համար իմանալու մենք չենք կրնար Աստուծո օգնել, չենք կրնար Աստուծո կյանքին մասնակցիլ:

Անոր համար է, որ քառասուն օրեր Հիսուս սերտեց, թե աշխարհը փրկելու համար Աստված Իրեն ինչ առաքելություն փված է, աշխարհը փրկելու համար Աստված ինչ ուժ պետք է փա մեզի, ինչ պատվիրաններ, ինչ շնորհ կփոխանցե մեզի: Աստուծո պատվիրանները մեզ գրկելու համար չեն: Մարդիկ քրիստոնյաները շատ հաճախ կքննադատեն մեկ բանի համար. կըսեն. «Դուք մեզի կըսեք՝ էս մի՛ ընեք, էն մի՛ ընեք, էս մի՛ ուրեք, էս մի՛ խմեք կամ ամեն փեսակ աշխարհական ուրախություններն մեզ կգրկեք»:

Այդ չէ՛ Աստուծո պատվիրաններուն հիմնական մտահոգությունը: Անոնցմե անդին անմահությունը, մնայունը, փրականը, ամբողջականը փալն է Աստուծո պատվիրաններուն հիմնական նպատակը: Դուք մի ժամ մի ժամ հաց մի՛ ուրեք, ձեր հացը փվեք կարոպյալին. փեսեք, որքան ավելի կկշտանաք և որքան ավելի կհզորանաք: Դուք անարդար գործերով ուրիշներուն ունեցվածքը մի՛ խլեք իրենց ձեռքեն և փեսեք, թե աշխարհը որքան կհարստանա: Աստուծո ամեն մեկ պատվիրանին նպատակը այս աշխարհին մեջ բարիքը, առաքությունը շարացնելն է, բոլորին հերիքող հարստություն փալն է այս աշխարհին վրա: Բայց պիտի սերտել Աստուծո այս պատվիրանները, պիտի իմանալ նրանց ճիշտ իմաստը:

Այս քառասուն օրերուն ընթացքին առավելաբար ճաշակեցեք Աստուծո պատվիրանները՝ բացեք Աստվածաշունչը, նայեցեք՝ ո՛վ է ձեր Տերը, ճանչեք իրապես աշխարհի ղեկավարը, Կառավարիչը, փիեզերքի ամբողջ հիմունքները դնող Անձը: Լսեցեք Նրան, փեսեք, թե ինչ կըսե: Անիկա ձեզ չպիտի գրկե, Անիկա ձեզ պիտի հարստացնե, Անիկա ձեզ չպիտի սպորացնե՝ էս մի՛ ընեք, էն մի՛ ընեք ասելով, քեզի էնպես ազատություն պիտի փա՛ այս աշխարհին մեջ գործելու բարին, ճշմարիտը, արդարը, որով դուք պիտի հզորանաք, դուք պիտի մեծանաք: Աստուծո պատվիրաններուն ունենալը, Աստուծո պատվիրաններուն իմացումը ունենալը և Աստուծո պատվիրաններուն ընդառաջ գնալը Մեծի պահոց՝ քառասնօրյա այս պահոց ամենն կարևոր գործն է, որ յուրաքանչյուր հավատացյալ պետք է իրեն համար և աշխարհին համար ընե:

Երրորդ՝ հնազանդություն Աստուծո: Ինչ օգուտ և ինչ հետևանք կրնա ունենալ պատվիրանները գիտնալ, Աստուծո սքանչելի էակ ըլլալը գիտնալ, բայց սիրո ճամփով և հնազանդության ճամփով ջնասնակցիլ Անոր կյանքին, այդ Աղբյուրն չխմել ամբողջ շնորհները, որոնցմով մենք Աստուծո կնմանինք: Աստուծո նմանիլը արարչագործության մեջ հստակ ըսված է, որ Աստուծո կողմն մարդուն փրված ամենամեծ պատիվն է: Մենք ուրիշ բաներու չենք կրնար նմանիլ, մենք Աստուծո պիտի նմանինք և Աստուծո նմանությունը միայն ու միայն կիրագործվի Աստուծո հնազանդությամբ, Անոր պես գործելով, Անոր պես նայելով

ուրիշներին և Անոր պես այս աշխարհը գեղեցկացնելով և պայծառացնելով՝ հավիտենական և հիմնարար առաքինություններու և սկզբունքներու կապվել:

Այս պահոց ընթացքին եթե մենք չխմենք, ինչպես մեր շարականագիր վարդապետը կըսէ «Ուրախարար սիրո բաժակը», այն, որ Քրիստոս Իր կյանքով, Իր գոհողությամբ, Իր չարչարանքներով, Իր խաչով և Իր հարությամբ մեզի բաշխեց, մենք Աստուծո չենք կրնար նմանիլ և Անոր հարազատ զավակները չենք կրնար մնալ: Աստուծո ուժը, Աստուծո շնորհքը, Աստուծո գեղեցկությունը այս աշխարհին մեջ չենք կրնար մարդոց: Մեր պարտականությունը ո՛չ միայն զԱստված սիրել է մեր սեփական անձին համար, այլ զԱստված սիրել է, որպեսզի մենք դառնանք ցուցանիշ. ամեն մարդ որ մեզի նայի, մեզ չդեսնեն, զԱստված փեսեն, մեր փառքը չհյուսեն, այլ Աստուծո փառքը հյուսեն, մեզ չգովարանեն, այլ գովարանեն այն Տերը, որ այդ ամբողջ շնորհքը և կարելիությունը մեզ տված է:

Հոռմեական կայսրության շրջանին Եկեղեցին աղքատների Եկեղեցի էր, ոչ մի ուժ ուներ, բայց այդ հոռմեացի մեծ, հեղինակավոր անձինք իրենց սպրտկներուն՝ կյանքին նայելով՝ Քրիստոսը փեսան, Քրիստոսը սիրեցին և Քրիստոսի հնազանդեցան: Կարևոր չէ, թե դուք որքան խոնարհ ընկերային դիրք ունիք. մարդիկ եթե ձեզ նային և ձեր մեջ ձեր Աստվածը փեսեն, ձեր Տերը փեսեն, Անոր կերթան և Անով դուք ալ կբարձրանաք, դուք ալ կհզորանաք:

Քառասուորյա պահքը Աստուծո մասին վկայություն պետք է լինի մեր կողմն՝ Աստուծո էության և ինքնության մասին այս աշխարհին տրված: Եվ դուք Աստուծո պատվիրանները սիրելով, նրանց համը, ճաշակը ունենալով երբ ապրեք, դուք այդ վկայությունը անպայման կուրաք, սիրելիներ:

Թող այս քառասուն օրերը ինքնաքննության, խորհրդածության, բայց մանավանդ ինքնագսպումի, աստվածաճանաչության և աստվածասիրության այնպիսի առաքինությամբ հորդեցնեն մեր կյանքը, որ իրոք Աստված այս աշխարհին մեջ փրկաբար երևի և փրկաբար գործեն, առանց Որուն ո՛չ մեկ փրկություն մեզ համար, ո՛չ մեկ մխիթարություն մեզ համար և ո՛չ մեկ հույս մեզ համար:

Բայց մեր Եկեղեցին իր աղոթքով մեզի այսօր կըսեն. «Որքան թերանաք, Աստված այնքան ձեր մոտ պիտի մնա: Կարևոր է, որ դուք ձեր աչքերը բանաք, փեսենք ձեր կողքից քայլող ձեր Տերը, ձեզ համար մինչև վերջ այս աշխարհին մեջ գործող, այս աշխարհին մեջ փրկաբար ներկա ձեր Փրկիչը: Եվ Իր պատվիրանները սիրելով և գործադրելով՝ դուք հասնիք Իր բոլոր խոստումներուն»:

Աստուծո շնորհք, սերը, խաղաղությունը բոլորիս հետ մեր կյանքի կարևոր այս հանգրվանին. ամեն: